

El sistema universitari de les Illes Balears

Lluís Ballester

Andrés Nadal

RESUM

Aquest treball pretén fer una presentació resumida, basada en dades fiables, de la situació de la universitat a les Illes Balears. Es descriuen les principals característiques i tendències pel que fa a la Universitat de les Illes Balears, així com dels altres centres que ofereixen estudis superiors a les Illes Balears (CSAG-Comillas, UOC i UNED). En cada un dels capítols, es fa una anàlisi de dades, incloent-hi una interpretació que pot servir de conclusió provisional. Els capítols principals tracten sobre l'estructura de l'oferta d'estudis, l'alumnat, el professorat, el PAS, les característiques reconegudes de la productivitat científica i l'evolució pressupostària.

RESUMEN

Este trabajo pretende hacer una presentación resumida, basada en datos fiables, de la situación de la universidad en las Islas Baleares. Se describen las principales características y tendencias, en cuanto a la Universidad de las Islas Baleares, así como las de otros centros que ofrecen estudios superiores en las Islas Baleares (CSAG-Comillas, UOC y UNED). En cada uno de los capítulos, se hace un análisis de datos, incluyendo una interpretación que puede servir de conclusión provisional. Los capítulos principales tratan sobre la estructura de la oferta de estudios, el alumnado, el profesorado, el PAS, las características reconocidas de la productividad científica y la evolución presupuestaria.

I. INTRODUCCIÓ

Com cada any, les seccions inicials d'aquest informe se centren en la realitat de la Universitat de les Illes Balears (UIB), la seva singularitat a les Illes com a universitat pública presencial i la seva importància relativa justifiquen aquesta decisió. La UIB és una institució pública que presta el servei d'educació superior mitjançant la docència, l'estudi i la investigació. Són moltes les evidències que demostren que la UIB està situada en llocs capdavanters entre les universitats espanyoles en qualitat docent i de productivitat en recerca.

La UIB abraça múltiples camps del coneixement en la docència que presenta als estudiants que s'incorporen al campus. 32 graus i 4 dobles titulacions s'ofereixen a les facultats de la UIB, concentrades al campus de la carretera de Valldemossa, tot i que el grau en Medicina es localitzarà a l'Hospital Universitari de Son Espases.

Per unificar els diferents indicadors farem servir les dades proporcionades per la UIB i distribuïdes a la seva web sobre Dades i Indicadors.¹

2. L'OFERTA D'ESTUDIS DE LA UIB

Les titulacions es poden agrupar en sis branques científiques, d'acord amb la normativa vigent, però diferenciant els estudis de Ciències de l'Educació per tal de poder precisar més les dades.

¹ Es poden consultar a: <<http://www.uib.es/lauib/Dades-i-xifres/>>.

Les sis branques resultants, considerant els títols de grau de l'Espai Europeu d'Estudis Superiors (EEES), són:

1. Arts i Humanitats. 6 titulacions de grau: (1) Estudis anglesos, (2) Filosofia, (3) Història, (4) Història de l'Art, (5) Llengua i literatura catalanes, (6) Llengua i literatura espanyoles. A més, hi ha 4 màsters i 2 doctorats.
2. Ciències. 4 titulacions: (1) Biologia, (2) Bioquímica, (3) Física i (4) Química. També hi ha 9 màsters i 7 doctorats.
3. Ciències de la Salut. Inclou 4 titulacions: (1) Fisioteràpia, (2) Infermeria, (3) Medicina i (4) Psicologia. També hi ha 4 màsters i 5 doctorats.
4. Ciències socials i jurídiques. 8 titulacions: (1) Administració d'Empreses, (2) Dret, (3) Economia, (4) Geografia, (5) Protocol i organització d'esdeveniments (Centre Universitari Felipe Moreno), (6) Relacions Laborals, (7) Treball Social i (8) Turisme. També s'ofereixen 3 dobles titulacions: Administració d'Empreses i Dret, Administració d'Empreses i Turisme, Economia i Turisme. A més, hi ha 9 màsters i 6 doctorats.
5. Ciències de l'Educació. 4 titulacions: (1) Educació Infantil, (2) Educació Primària, (3) Educació Social, (4) Pedagogia. També hi ha 5 màsters i 2 doctorats.
6. Enginyeria i arquitectura. 6 titulacions: (1) Edificació, (2) Enginyeria Agroalimentària i del Medi Rural, (3) Enginyeria Telemàtica, (4) Enginyeria Electrònica, (5) Enginyeria Informàtica, (6) Matemàtiques. També s'ofereix 1 doble titulació: Matemàtiques i Enginyeria Telemàtica. A més, hi ha 4 màsters i 2 doctorats.

El panorama interdisciplinari de la UIB és una de les característiques més notables de la universitat i un dels actius més potents. La docència està estretament lligada amb la recerca, per la qual cosa es pot ben afirmar que una diversitat tan notable en els graus afavoreix una investigació potent, tant en els aspectes relacionats amb els coneixements més innovadors com en la incidència que té la recerca en el territori i en el progrés econòmic i social. La UIB presenta estudis d'una llarga trajectòria, juntament amb aportacions relativament més recents, com ara Arquitectura, Filologia anglesa o Medicina. En el darrer període (2013-2016) s'han afegit dues titulacions: Protocol i organització d'esdeveniments (Centre Universitari Felipe Moreno) i Medicina. Aquesta darrera titulació ha implicat un important debat acadèmic, social i polític que aquí no es pot presentar.

QUADRE I. ESTUDIS OFERTS PER LA UIB

Curs acadèmic	2012-13	2015-16
Nombre d'estudis de primer i segon cicle extingits i en procés d'extinció	37	37
Nombre de títols adaptats a l'EEES		
I. Grau	30	32
I.1. Arts i Humanitats	6	6

continua

Curs acadèmic	2012-13	2015-16
1.2. Ciències	4	4
1.3. Ciències de la Salut	3	4
1.4. Ciències Socials i Jurídiques	7	8
1.5. Ciències de l'Educació	4	4
1.6. Enginyeria i Arquitectura	6	6
2. Màster	32	35
3. Doctorat	28	24

Font: Indicadors pressupost UIB i la UIB en xifres.

Elaboració pròpia.

Després dels graus, el futur immediat dels titulats universitaris passa pels màsters i els postgraus, amb una àmplia oferta que també inclou, com a màxim nivell formatiu, els estudis de doctorat. Hi ha branques amb una major inversió en recerca, com la de Ciències, amb 4 graus, 9 màsters i 7 doctorats; mentre que altres branques centren bona part dels seus recursos en la docència, com la d'Arts i Humanitats, amb 6 graus, 4 màsters i 2 doctorats.

3. EVOLUCIÓ DE L'ALUMNAT ENTRE 2009-10 I 2015-16

Segons les dades disponibles, les proporcionades pel Servei d'Estadística i Qualitat Universitària (SEQUA) i les dades de les taules d'indicadors de referència del pressupost de la UIB, es pot considerar que la UIB en els darrers 15 anys ha incrementat les seves dimensions de forma significativa, pel que fa a l'alumnat. S'ha passat d'11.765 alumnes, el curs 2003-04, a 13.670, el curs 2015-16, és a dir, un increment d'un 16,2%, amb variacions considerables en els darrers anys. El període amb major nombre d'alumnes és el que inclou els cursos del moment de major intensitat de la crisi econòmica i social (2011 a 2013), reduint moderadament el nombre d'alumnat matriculat els cursos posteriors. Probablement, la reducció de l'alumnat matriculat es relacioni amb el cost de les matrícules i la necessitat de trobar feina per a una part apreciable del potencial alumnat universitari.

QUADRE 2. EVOLUCIÓ DE LA TOTALITAT DE L'ALUMNAT MATRICULAT A LA UIB

Curs acadèmic	2003-04	2008-09	2012-13	2015-16
Nombre d'alumnes	11.765	12.623	14.391	13.670
% (2003-04 base 100)	100,00%	107,29%	122,32%	116,2%
% variacions 2009-2013			114,01%	
% variacions 2013-2016				95,0%

Font: Indicadors pressupost UIB. Dades de 20 de juny de 2016.

Elaboració pròpia.

La taxa bruta d'universitaris, calculada com a universitaris matriculats a la UIB per cada 100 joves entre 18 i 24 anys, ha augmentat significativament des de l'inici de la crisi el 2008, com es pot comprovar al quadre 3, passant d'un 13,10% a un 17,36%. En els darrers anys (2012-2016) pràcticament s'ha mantingut la taxa. Com és evident, no es consideren tots els joves universitaris matriculats en universitats a distància o que han sortit de les Illes Balears per seguir les seves carreres.

QUADRE 3. EVOLUCIÓ DE LA TAXA D'UNIVERSITARIS MATRICULATS A LA UIB

Curs acadèmic	2003-04	2008-09	2012-13	2015-16
Nombre d'alumnes	11.765	12.623	14.391	13.670
Joves entre 18 i 24 anys	88.257	96.372	81.179	78.736
% universitaris per cada 100 joves	13,33	13,10	17,73	17,36

Font: Dades IBESTAT i Indicadors pressupost UIB. Dades de 20 de juny de 2016.

Elaboració pròpia.

La taxa neta d'escolarització en educació universitària per al grup d'edat 18-24 anys és una correcció de la taxa anterior, es calcula com a nombre d'estudiants de 18-24 anys en ensenyaments de 1r i 2n cicle i grau (estudis en procés d'extinció i graus de l'EEES), en relació amb la població de 18-24 anys, és a dir, només es considera l'alumnat de 18 a 24 anys. Segons les dades del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte (MECD, 2016, 6), la taxa per a l'any acadèmic 2014-15 a les Illes Balears era d'11,7%, la més baixa de totes les comunitats de l'Estat. La taxa neta per al conjunt de l'Estat, el mateix any acadèmic, era un 31,1%, seguint el procés d'increment del darrer període. Comunitats com Madrid (46,8%), Castella i Lleó (37,8%) o el País Basc (36,1%) lideraven aquest rànquing, mentre que entre les comunitats amb menys universitaris eren, a més de la nostra comunitat, Castella-la Manxa (12,8%), la Rioja (16,2%) i Canàries (18,9%). És a dir, encara hi ha un important creixement potencial d'alumnat universitari per arribar als mínims raonables per a una comunitat suposadament rica. Moltes vegades, s'ha parlat de les característiques del mercat de treball de les Illes Balears, però segurament hi ha altres factors que caldria estudiar a fons. Les baixes taxes netes, les més baixes de l'Estat, s'han mantingut al llarg de tot el període, des de 2003-04 a 2014-15 (darrer any amb dades oficials), sense excepció.

En el curs 2013-2014, el darrer amb dades oficials per al conjunt de l'Estat, els estudiants de grau aconsegueixen resultats molt bons, comparats amb els estatals (MECD, 2016, 33):

- un rendiment mitjà (relació entre crèdits aprovats i matriculats) del 77,4%, similar a la taxa de rendiment a l'Estat, del 77,2%;
- una taxa d'èxit (relació entre crèdits aprovats i presentats) del 85,8%, la taxa d'èxit a l'Estat és del 87,4%;
- i una taxa d'avaluació (relació entre crèdits presentats i matriculats) del 90,3%, la taxa d'avaluació a l'Estat és del 88,3%.

Els estudiants de màster aconseguixen resultats comparables a les dades de l'Estat (MECD, 2016, 161):

- un rendiment mitjà (relació entre crèdits aprovats i matriculats) del 87,4%, mentre que la taxa de rendiment a l'Estat és del 89,3%;
- una taxa d'èxit (relació entre crèdits aprovats i presentats) del 99,0%, la taxa d'èxit a l'Estat és del 98,5%;
- i una taxa d'avaluació (relació entre crèdits presentats i matriculats) del 88,3%, la taxa d'avaluació a l'Estat és del 90,7%.

Les taxes dels màsters han millorat clarament en els darrers cursos, ja que el 2013-14 eren les més baixes de tot l'Estat i ara es troben a prop de les mitjanes estatals. En qualsevol cas, aprovar les assignatures (taxa d'èxit) no es pot interpretar com un indicador de millora dels resultats sense altres consideracions. Cal estudiar altres resultats, com la inserció en el mercat de treball, la productivitat científica i sociocultural dels graduats, la transferència de coneixements a la societat balear i altres factors, per poder parlar d'una millora de la formació.

Per tal de completar l'anàlisi, es poden considerar dos indicadors molt significatius, els relatius a l'abandonament dels estudis universitaris i els d'inserció en el mercat de treball. Les dades sobre el canvi d'estudis i abandonament s'han d'estudiar per a cohorts completes, és a dir, incloent els estudiants matriculats en un curs de referència al llarg de tot el període teòricament necessari per completar els estudis. Considerant la cohort de nou ingrés de 2009-2010 (MECD, 2016, 35), a la UIB presenten un percentatge de canvi d'estudis al llarg del període del 14,3%, mentre al conjunt d'universitats presencials de l'Estat aquest percentatge és de l'11,2%. És a dir, s'observa un major nivell de mobilitat entre estudis a la UIB. Un dels motius és la limitada oferta en algunes carreres, com Infermeria o Educació Infantil, la qual cosa motiva que s'iniciïn els estudis universitaris a altres titulacions. Un altre motiu és la frustració de l'expectativa prèvia a l'inici de la carrera, sigui per l'estil de la docència, el nivell d'exigència o la rigidesa dels horaris. L'estabilitat als estudis és un indicador de qualitat que, pel que fa a la UIB, encara ha de millorar.

Quant a l'indicador sobre abandonament dels estudis, per a la mateixa cohort 2009-2010, a la UIB el percentatge al llarg del període és del 31,6%, mentre que al conjunt d'universitats presencials de l'Estat aquest percentatge és de 24,0%, és a dir, hi ha una diferència de 7,6 punts percentuals. La diferència s'explica per les característiques del mercat de treball, amb una demanda de feina no qualificada molt més elevada que a la majoria de comunitats de l'Estat. Les dades són molt negatives i hauria de ser un objectiu de la UIB, de tot el professorat i dels responsables acadèmics de la universitat, reduir-les almenys fins als nivells mitjans de l'Estat. La flexibilització d'horaris, la reducció dels crèdits mínims de manteniment, l'increment de les beques i altres mesures podrien ajudar a assolir aquest objectiu.

El mercat de treball de les Illes Balears genera greus problemes socials, per l'estacionalitat, la baixa qualificació i la inestabilitat de l'ocupació, però ofereix altres possibilitats als titulats universitaris, aconseguint bons nivells d'inserció, encara que moltes vegades de manera precària. Al final de 2015 es varen distribuir els resultats de l'enquesta d'inserció laboral de titulats universitaris,

amb dades de 2014 (INE 2015), oferint bons resultats per als titulats de les Illes Balears. Els universitaris de Balears són els segons de l'Estat que troben abans una ocupació, només superats pels catalans. Segons aquest estudi, el 81,1% dels estudiants que varen acabar la carrera l'any 2010 tenien feina quatre anys més tard, mentre que a Catalunya aquest percentatge arriba al 82,8%. La mitjana estatal és del 75,6%. Cal considerar també que a les Illes Balears es disposa del percentatge més elevat de titulats universitaris que treballen a la pròpia comunitat (91,2%), mentre que a moltes comunitats aquest percentatge no arriba ni al 70% (Navarra, 47,7%; Castella i Lleó, 48,8%; la Rioja, 53,7%; Cantàbria, 62,3%; Castella-la Manxa, 62,8%; Múrcia, 68,7%; Astúries, 69,8% i Aragó, 69,8%). La possibilitat de disposar d'una universitat generalista, amb una àmplia oferta d'estudis com la UIB, els elevats costos dels estudis a altres comunitats i les característiques del mercat de treball, expliquen aquestes dades.

Les carreres de salut (Infermeria i Fisioteràpia) i enginyeries, en què les taxes d'ocupació superen el 90%, són les que tenen uns resultats d'inserció més alts. També són molt significatius els percentatges d'ocupació de les carreres de Ciències de l'Educació i Administració d'Empreses, per sobre del 85%.

4. EL PROFESSORAT

S'ha passat de 1.150 membres del personal docent i investigador (PDI), el 2007-08, a 1.301 el 2015-16. És a dir, en termes generals, es pot dir que en els darrers anys s'ha incrementat la dotació de personal docent i investigador. Comparant amb l'inici del període considerat, l'any acadèmic 2003-04, el canvi és molt considerable, ja que aquell curs es disposava de 768 PDI, és a dir, el professorat ha augmentat en 12 anys un 69,40%. Tot i aquestes dades, s'han de fer moltes precisions.

Un tema inicial és el referit a l'estructura per categories del PDI. Si es diferencia entre personal funcional numerari i personal temporal i contractat (quadres 4 i 5), entre 2007-08 i 2015-16, s'observa que s'ha passat d'un 42,87% de PDI numerari a un 35,36%, però ha millorat el reconeixement i la situació d'aquest personal; s'han reduït considerablement els catedràtics i titulars d'escoles universitàries. En qualsevol cas, les possibilitats que es creïn noves places de funcionaris docents o investigadors ha quedat quasi aturada en aquests anys.

Els quatre tipus bàsics (catedràtics d'universitat, titulars d'universitat, catedràtics d'escola universitària, titulars d'escola universitària) s'han anat transformant en el sentit de major estabilitat i reconeixement acadèmic; les dues primeres categories (CU i TU) han passat de representar el 25,74% de tot el PDI el 2007-08 a representar el 31,36% el 2015-16. Per aquest motiu, es pot dir que, en una perspectiva de 12 anys, s'ha transformat la plantilla de funcionaris de la UIB de manera positiva, tot i la presència de temes encara molt millorables, com l'estancament dels darrers cinc cursos o l'increment del nombre de professorat associat. Pel que fa a aquesta darrera qüestió, s'ha passat de 533 associats (46,35%) el 2007-08 a 599 (46,04%) el 2015-16.

QUADRE 4. PDI NUMERARI DE LA UIB PER CATEGORIES

RESUM EVOLUCIÓ 2003-04 / 2015-16	CU	TU	CEU	TEU	Total
Curs 2003-2004	94	221	43	214	572
% (1)	12,24%	28,78%	5,60%	27,86%	74,48%
RESUM EVOLUCIÓ 2007-08 / 2015-16	CU	TU	CEU	TEU	Total
Curs 2007-2008	90	206	33	164	493
% (1)	7,83%	17,91%	2,87%	14,26%	42,87%
RESUM EVOLUCIÓ 2015-16	CU	TU	CEU	TEU	Total
Curs 2015-2016	119	289	5	47	460
% (1)	9,15%	22,21%	0,38%	3,61%	35,36%
Diferència entre 2003-04 i 2015-16	CU	TU	CEU	TEU	Total
Diferència entre 2003-04 i 2015-16	25	68	-38	-167	-112
% 2003-04 base 100	95,74%	93,21%	76,74%	76,64%	86,19%
Diferència entre 2007-08 i 2015-16	CU	TU	CEU	TEU	Total
Diferència entre 2007-08 i 2015-16	29	83	-28	-117	-33
% 2007-08 base 100	132,22%	140,29%	15,15%	28,66%	93,31%

NOTA 1. Els percentatges es calculen respecte del total de PDI numerari o no (768 el 2003-04; 1.150 el 2007-08 i 1.301 el 2015-16).
 Font: Servei de Recursos Humans de la UIB i Memòria pressuposts 2004, 2009 i 2016.

Elaboració pròpia.

QUADRE 5. PDI CONTRACTAT DE LA UIB PER CATEGORIES

RESUM EVOLUCIÓ 2003-04 / 2015-16	Ajudant, Col·l.,Con(1)	ASSO (2)	ALTRES (3)	Total	TOTAL núm. i cont.
Curs 2003-2004	38	155	3	196	768
% (4)	4,95%	20,18%	0,39%	25,52%	100,00%
RESUM EVOLUCIÓ 2007-08 / 2015-16	Ajudant, Col·l.,Con(1)	ASSO (2)	ALTRES (3)	Total	TOTAL núm. i cont.
Curs 2007-2008	117	533	7	657	1.150
% (4)	10,17%	46,35%	0,61%	57,13%	100,00%
RESUM EVOLUCIÓ 2015-16	Ajudant, Col·l.,Con(1)	ASSO (2)	ALTRES (3)	Total	TOTAL núm. i cont.
Curs 2015-2016	218	599	24	841	1.301
% (4)	16,76%	46,04%	1,84%	64,64%	100,00%
Diferència entre 2003-04 i 2015-16	Ajudant, Col·l.,Con(1)	ASSO (2)	ALTRES (3)	Total	TOTAL núm. i cont.
Diferència entre 2003-04 i 2015-16	180	444	21	645	382
% 2003-04 base 100	307,89%	343,87%	233,33%	335,20%	149,74%
Diferència entre 2007-08 i 2015-16	Ajudant, Col·l.,Con(1)	ASSO (2)	ALTRES (3)	Total	TOTAL núm. i cont.
Diferència entre 2007-08 i 2015-16	101	66	17	184	151
% 2007-08 base 100	132,22%	140,29%	15,15%	28,66%	93,31%

NOTA 1. Inclou professorat col·laborador, contractat doctor, ajudant i ajudant doctor.

NOTA 2. Inclou associats entre 1 i 6 hores.

NOTA 3. Inclou professorat visitant, associat, estrangers i emèrits.

NOTA 4. Els percentatges es calculen respecte del total de PDI numerari o no (768 el 2003-04; 1.150 el 2007-08 i 1.301 el 2015-16).

Font: Servei de Recursos Humans de la UIB i Memòria pressuposts 2004, 2009 i 2016.

Elaboració pròpia.

Un dels greus problemes dels darrers 12 anys, i que encara resta pendent, és el de la gran importància de les situacions d'inestabilitat (quadre 5). El conjunt del personal contractat representa un 64,64%, però no tothom es troba en la mateixa situació. De fet, part del personal no permanent i contractat, en especial els contractats doctors (125 persones), gaudeixen d'un estatus més normalitzat que la resta del personal contractat. En qualsevol cas, els associats encara representen una part massa important del PDI, com hem dit abans, amb un 46,04% del total de PDI de la UIB. Aquest personal és imprescindible, per tal de millorar la connexió de la universitat amb el mercat de treball i la realitat sociocultural de les Illes Balears, però les seves dimensions fan que es vegi afectada la qualitat dels processos d'ensenyament-aprenentatge, en especial per la poca dedicació acadèmica que desenvolupa aquest personal, ja que més d'un 60% del professorat associat disposa de contractes de 3 hores o manco.

La reorganització dels estudis, així com la diversificació de grups (desdoblament a les assignatures amb més alumnes), ha significat un increment de la càrrega docent (vegeu el quadre 6), que ha passat d'un total de 15.420 crèdits, el 2003-04, a 16.737 el 2015-16; és a dir, ha augmentat un 8,54% la càrrega real. Si la comparació es fa entre 2012-13 i 2015-16, l'increment de la càrrega real és d'un 6,37%. És a dir, sigui com sigui la comparació, s'ha produït un apreciable increment de la càrrega docent.

QUADRE 6. CÀRREGA DOCENT DEL PROFESSORAT DE LA UIB

Curs acadèmic	2003-04	2008-09	2012-13	2015-16
Càrrega docent en crèdits	15.420	15.077	15.734	16.737
% (2003-04 base 100)	100,00%	97,78%	102,04%	108,54%
% (2007-08 base 100)		100,00%	104,36%	111,01%
% (2012-13 base 100)			100,00%	106,37%

Font: Indicadors pressupost UIB. Elaboració pròpia.

Si es considera que cada crèdit representa 25 hores de dedicació docent, es pot calcular el nombre d'hores total de dedicació docent en 418.425 al llarg del curs acadèmic 2015-16. La mitjana per professor és de 321,6 hores. Com sabem, les dedicacions són molt diferents, per aquest motiu es calcula un indicador denominat «professorat equivalent a temps complet» (vegeu el quadre 7).

Tal com s'explica a la Memòria del pressupost de la UIB (UIB, 2015), el professorat a temps complet es calcula comptant com a 1 cadascun dels professors amb dedicació completa. La dedicació dels professors associats s'ha calculat de la manera següent: 6 hores: 75% d'una dedicació a temps complet; 4 hores: 50%; 3 hores: 37,5%, i la resta en la mateixa proporció d'acord amb el nombre d'hores del contracte. La metodologia aplicada és la mateixa que utilitzen les universitats del Grup 9 (comunitats autònomes amb una sola universitat).

Les dades d'aquest indicador mostren que la dotació actual de professorat és equivalent a 928 professors a temps complet. L'increment de la dotació, ajustada a les dedicacions, és un 19,43% en relació amb la dotació de 2003-04. En qualsevol cas, es pot observar com

entre 2007 i 2013 s'ha estancat l'increment de dotacions, sense cap increment. El nombre de professorat equivalent a temps complet s'ha recuperat moderadament en els darrers dos cursos (increment d'un 3,92% entre 2013 i 2016).

QUADRE 7. PROFESSORAT A TEMPS COMPLET

Curs acadèmic	2003-04	2008-09	2012-13	2015-16
Professorat equivalent a temps complet	777	886	893	928
% (2003-04 base 100)	100,00%	114,03%	114,93%	119,43%
% (2007-08 base 100)		100,00%	100,79%	104,74%
% (2012-13 base 100)			100,00%	103,92%

Font: Indicadors pressupost UIB. Elaboració pròpia.

Per acabar la interpretació de les dotacions i les possibilitats reals per desenvolupar la feina acadèmica amb qualitat, s'ha calculat l'indicador que relaciona les dotacions de professorat (professorat equivalent a temps complet) amb el nombre d'alumnes (vegeu el quadre 8). Aquesta ràtio mostra una sorprenent coincidència entre 2003-04 i 2012-13, amb 15,14 alumnes per professor equivalent a temps complet el primer any i 15,20 alumnes per professor el 2012-13. Entre 2003-04 i 2007-08 la ràtio es va reduir considerablement, però entre 2007-08 i 2012-13 va tornar a augmentar. S'observa una millora en els darrers anys (entre 2012-13 i 2015-16), que permet començar a recuperar la pèrdua de professorat d'anys anteriors, encara que sigui amb professorat contractat amb dedicacions reduïdes.

QUADRE 8. RÀTIO ALUMNAT/PROFESSORAT

Curs acadèmic	2003-04	2008-09	2012-13	2015-16
Ràtio alumnat/professorat	15,14	13,91	15,20	14,73
% (2003-04 base 100)	100,00%	91,88%	100,40%	97,29%
% (2007-08 base 100)		100,00%	109,27%	105,90%
% (2012-13 base 100)			100,00%	96,91%

Font: Indicadors pressupost UIB. Elaboració pròpia.

5. EL PERSONAL D'ADMINISTRACIÓ I SERVEIS

Un dels components fonamentals per mantenir els processos desenvolupats a la UIB és el personal d'administració i serveis (PAS) (vegeu el quadre 9). Aquest personal, amb una elevada heterogeneïtat, inclou des dels màxims responsables de l'organització fins al personal d'administració de tots els nivells. També hi ha una gran heterogeneïtat de situacions contractuals, des de funcionaris de carrera, funcionaris interins, personal contractat de diversos tipus, laborals fixos de conveni, fins a laborals contractats.

Pel que fa al PAS, es pot parlar de dues etapes diferenciades, una primera etapa de fort creixement, entre 2003-04 i 2007-08, amb un increment d'un 23,97%, i una segona etapa de 2007-08 a 2012-13 amb una reducció d'un 2,95%. Aquesta reducció s'ha aturat en els darrers anys, entre 2012-13 i 2015-16 s'observa un augment d'un 1,14%, seguint una lògica paral·lela a la de les dotacions de professorat.

QUADRE 9. PERSONAL D'ADMINISTRACIÓ I SERVEIS

Curs acadèmic	2003-04	2008-09	2012-13	2015-16
TOTAL de PAS (1)	438	543	527	533
% (2003-04 base 100)	100,00%	123,97%	120,32%	121,69%
% (2007-08 base 100)		100,00%	97,05%	98,16%
% (2012-13 base 100)			100,00%	101,14%

NOTA 1. Té en compte la totalitat del PAS, és a dir: funcionaris de carrera, funcionaris interins, funcionaris contractats, laborals fixos de conveni, laborals interins de conveni i laborals contractats.

Tal com es pot comprovar al quadre 10, la ràtio que relaciona el professorat equivalent a temps complet amb el PAS observa una moderada reducció entre 2003-04 (1,77 professors per cada PAS) i 2012-13 (1,69 professors per cada PAS), per tornar a augmentar moderadament en el darrer període (2015-16: 1,74 professors per cada PAS). La qualitat de la feina realitzada es manté, gràcies a una important política de formació i l'estabilitat de les dotacions del PAS, amb personal de llarga trajectòria en tots els llocs de feina claus.

QUADRE 10. RÀTIO PROFESSORAT/PAS

Curs acadèmic	2003-04	2008-09	2012-13	2015-16
Ràtio professorat/PAS (1)	1,77	1,63	1,69	1,74
% (2003-04 base 100)	100,00%	92,09%	95,48%	98,31%
% (2007-08 base 100)		100,00%	103,68%	106,75%
% (2012-13 base 100)			100,00%	102,96%

NOTA 1. Té en compte la totalitat del PAS, és a dir: funcionaris de carrera, funcionaris interins, funcionaris contractats, laborals fixos de conveni, laborals interins de conveni i laborals contractats.

Font: Indicadors pressupost UIB. Elaboració pròpia.

6. PRODUCTIVITAT CIENTÍFICA

La recerca de la UIB destaca en el context estatal i l'ha fet visible internacionalment. Els indicadors de qualitat de la recerca es troben entre els millors del sistema universitari. Aquests resultats són una conseqüència de la consciència que s'ha produït a l'àmbit universitari de l'increment de la competència. Els estudis sobre la qualitat de la recerca i la resta de factors que determinen la qualitat de les universitats és avaluat per diversos rànquings (<<https://www.uib.es/es/recerca/ranquings/>>).

El primer que consideram és el desenvolupat sota la direcció del professor Francisco Pérez (2016) i editat per la Fundació BBVA i l'Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques (IVIE). L'U-Ranking és un projecte que aporta informació comparada sobre el sistema universitari espanyol. El projecte, ja en la seva quarta edició, fa una classificació de les universitats públiques espanyoles en funció del seu volum de resultats i productivitat, segons activitat docent, investigadora i d'innovació i de desenvolupament tecnològic. A l'estudi hi han participat 61 universitats —48 de públiques i 13 de privades—, el 95% del conjunt del sistema universitari de l'Estat. L'any passat va ser analitzat en detall a l'*Anuari de l'Educació* i les avaluacions no han canviat pràcticament, tot i que la UIB ha millorat un poc els seus resultats (Ballester, Nadal, 2015).

La Universitat de les Illes Balears se situa per damunt de la mitjana estatal, amb un índex de 108,2. L'U-Ranking ha elaborat per quart any aquesta classificació que analitza el sistema universitari estatal. Les Illes han pujat una posició respecte de l'any anterior.

Balears, representades per la UIB, té el cinquè sistema universitari més productiu de l'Estat, segons l'índex global de rendiment i volum de resultats. El sistema més productiu és el català amb un índex de rendiment del 20% per sobre de la mitjana estatal (100%); seguit de prop pel de Cantàbria (12% per sobre), la Comunitat Valenciana (11%), Navarra (10%), Balears (8%) i Comunitat de Madrid (3%). A prop de la mitjana se situen Aragó, Galícia i Andalusia, mentre que la Rioja, Extremadura, Canàries i Castella-la Manxa se separen més d'un 20% per sota de la mitjana estatal.

Quant a la innovació i el desenvolupament tecnològic, la universitat balear ocupa el dotzè lloc. Aquesta investigació conclou que les universitats públiques lideren el sistema universitari estatal. En resum, es destaca la UIB com una de les universitats més productives pel que fa a recerca (5a) i de més qualitat pel que fa a docència (5a).

Quant a altres rànquings, un dels de més prestigi és el rànquing d'institucions Scimago. Es tracta d'un entorn d'avaluació de la recerca i generador de rànquings per analitzar la producció científica d'universitats i institucions de recerca. L'elabora l'SCIMagoLab, producte de la col·laboració del CSIC i diverses universitats espanyoles. La seva informació s'extreu de la base de dades Scopus, de l'editorial Elsevier. A continuació es presenten algunes dades del període 2008-2012 pertanyents al SCIMago Institutions Ranking Global 2014 (Higher Education):

- L'indicador relatiu a publicacions d'alta qualitat (Q1) posiciona la UIB en el 3r lloc a l'Estat i el lloc 140 a la Unió Europea.
- Pel que fa a l'indicador agregat d'excel·lència posiciona la UIB en el 8è lloc a l'Estat i el lloc 271 a la Unió Europea.

7. EVOLUCIÓ DEL PRESSUPOST ENTRE 2009-10 I 2015-16

Un dels problemes de l'actual **model d'universitat és la difícil sostenibilitat amb l'actual sistema de finançament públic**, el qual s'estableix en funció de la mida de les institucions més que en funció dels resultats que obtenen. Malauradament per a la UIB, aquest és un fet que no

canviarà a curt termini: hi ha voluntat dins del sistema per incrementar els ingressos que reben les universitats, però no per redistribuir-los d'una manera més eficient. En qualsevol cas, sembla que s'ha començat a corregir una mica aquesta situació.

Pel que fa al pressupost de la UIB, vegeu els quadres 11 i següents. El 2015 s'aprovà un pressupost de 88.659.563,95 euros, és a dir, ha augmentat un 32,03% respecte al de 2004, però representa una reducció de 6,6 milions respecte del pressupost de 2010. Aquesta reducció en els darrers anys s'ha produït de forma molt important entre 2011 i 2012 i de forma més moderada el darrer any entre 2010 i 2013, amb un moderat increment entre 2013 i 2016. En aquests darrers anys, concretament entre 2015 i 2016, s'ha produït un increment que permet confirmar la recuperació pressupostària, si es manté en el propers anys. Cal tenir present que la creació dels estudis de Medicina en el proper curs 2016-17 requerirà una part d'aquest increment pressupostari.

QUADRE 11. EVOLUCIÓ DEL PRESSUPOST DE LA UIB (2004-2016)

	Total	2004 base 100	2010 base 100	Millora entre pressuposts
Pressupost 2004	67.153.264,53	100,00		
Pressupost 2007	79.550.465,55	118,46		12.397.201,02
Pressupost 2010	95.319.345,11	141,94	100,00%	15.768.879,56
Pressupost 2013	85.314.653,79	127,04	89,50%	-10.004.691,32
Pressupost 2016	88.659.563,95	132,03	93,01%	3.344.910,16

Font: Memòries dels pressuposts de 2004-2016 de la UIB. Elaboració pròpia.

En els ingressos (vegeu el quadre 12), els preus públics representen un 18,27% (el 2009 representaven l'11,44%), mentre que el 63,85% són transferències corrents, majoritàriament provinents del Govern de les Illes Balears (el 2009 representaven un 67,90%). És a dir, s'ha produït un increment dels preus i una reducció de la importància relativa de les transferències.

Les despeses (vegeu el quadre 12) es distribueixen en un 67,77% per a personal (el 2009 representava un 66,04%, tot i incloure ara 1 milió manco), despeses en béns corrents o serveis (12,64%) i inversions reals (15,49%). Tant les despeses de personal com les despeses en béns corrents s'han reduït de forma apreciable des de 2009. Per altra banda, el capítol d'inversions també s'ha ajustat molt, en especial si el comparam amb el que representava, per exemple, els anys 2000 (29,44%) o 2001 (33,99%). En qualsevol cas, les necessitats d'inversió no s'han reduït, ja que encara falten instal·lacions molt notables (adaptació als requeriments espacials derivats del model d'ensenyament-aprenentatge de l'espai europeu, per exemple).

QUADRE 12. DISTRIBUCIÓ DEL PRESSUPOST DE LA UIB PER CAPÍTOLS, COMPARACIÓ 2009-2016

CAPÍTOLS INGRESSOS	INGRESSOS 2009		INGRESSOS 2016		Dif. % 09-16
	(euros)	%	(euros)	%	
3. Preus públics i altres ingressos	10.574.080,6	11,44%	16.201.869,5	18,27%	6,84%
4. Transferències corrents	62.775.821,9	67,90%	56.613.184,6	63,85%	-4,05%
5. Ingressos patrimonials	625.915,3	0,68%	230.611,5	0,26%	-0,42%

continua

CAPÍTOLS INGRESSOS	INGRESSOS 2009		INGRESSOS 2016		Dif. % 09-16
	(euros)	%	(euros)	%	
7. Transferències de capital	6.855.518,6	7,42%	7.159.561,9	8,08%	0,66%
8. Actius financers	11.620.000,0	12,57%	8.454.336,4	9,54%	-3,03%
Total pressupost d'ingressos	92.451.336,4	100,00%	88.659.564,0	100,00%	-4,10%

CAPÍTOLS DESPESES	DESPESES 2009		DESPESES 2016		Dif. % 09-16
	(euros)	%	(euros)	%	
1. Personal	61.058.200,2	66,04%	60.088.842,7	67,77%	1,73%
2. Béns corrents i de serveis	14.083.469,8	15,23%	11.207.013,7	12,64%	-2,59%
3. Despeses financeres	159.100,0	0,17%	759.597,7	0,86%	0,68%
4. Transferències corrents	900.241,0	0,97%	1.056.998,6	1,19%	0,22%
6. Inversions reals	15.561.161,6	16,83%	13.731.013,4	15,49%	-1,34%
7. Transferències de capital	431.587,3	0,47%	250.000,0	0,28%	-0,18%
9. Passius financers	257.576,6	0,28%	1.566.097,7	1,77%	1,49%
Total pressupost de despeses	92.451.336,4	100,00%	88.659.564,0	100,00%	-4,10%

Font: Pressupost de la UIB de 2009 i 2016. Elaboració pròpia.

Per tal de detallar més quin ha estat l'impacte dels canvis pressupostaris es pot estudiar l'indicador relatiu a la transferència nominativa (vegeu el quadre 13), és a dir, la subvenció pública de l'entitat tutelar per al funcionament ordinari de la universitat. S'ha passat d'una transferència nominativa de 40,32 milions d'euros en el pressupost de 2003 a 55,27 milions d'euros en el pressupost de 2016; és a dir, d'una transferència nominativa per estudiant de 3.427 euros el 2003 a 4.043 euros el 2016, un increment d'un 17,97% (vegeu el quadre 14), però que en realitat suposa una forta reducció dels nivells de la transferència nominativa per estudiant que s'havia aconseguit el 2008, amb 4.962 € per alumne. Concretament, entre el 2008 i el 2016 la reducció de la transferència nominativa per estudiant ha estat d'un 18,52%.

QUADRE 13. TRANSFERÈNCIA NOMINATIVA (MILIONS D'EUROS)

Curs acadèmic	2003	2008	2013	2016
Transferència nominativa	40,32	61,14	51,10	55,27
% (2003 base 100)	100,00%	151,64%	126,74%	137,08%
% (2008 base 100)		100,00%	83,58%	90,40%
% (2013 base 100)			100,00%	108,16%

Font: Pressupost de la UIB. Elaboració pròpia.

Si anteriorment s'ha mostrat la reducció pressupostària en una perspectiva temporal mitjana, si es treballa amb les dades més recents es pot observar una millora pressupostària entre 2013 i 2016. En aquest període s'ha produït un increment de la transferència nominativa per alumne d'un 13,86% (vegeu el quadre 14).

QUADRE 14. TRANSFERÈNCIA NOMINATIVA PER ESTUDIANT (EUROS)

Curs acadèmic	2003	2008	2013	2016
Transferència nominativa per estudiant	3.427	4.962	3.551	4.043
% (2003 base 100)	100,00%	144,79%	103,62%	117,97%
% (2008 base 100)		100,00%	71,56%	81,48%
% (2013 base 100)			100,00%	113,86%

Font: Pressupost de la UIB. Elaboració pròpia.

8. CESAG-Comillas, UOC i UNED

A les Illes Balears, a més de la Universitat de les Illes Balears, es poden trobar altres universitats a les quals els alumnes poden acudir sense haver-se de desplaçar a les diferents seus fora de les Illes. Ens referim a la UNED i la UOC com a universitats a distància i al CESAG-Comillas com a universitat presencial. No s'ha d'oblidar que hi ha més oferta universitària a distància però, a diferència de la UNED i la UOC, no es poden fer els exàmens a les Illes.

8.1. CESAG-Comillas

El CESAG-Comillas és actualment la universitat privada de les Illes Balears amb una llarga història a Mallorca. Recordem que el CESAG és l'antiga Escola Normal de Mestres de Balears, que posteriorment va ser escola adscrita a la Universitat de Barcelona i més tard a la UIB. Des del 2014 el CESAG està adscrit a la Universitat Pontifícia de Comillas. A més dels estudis propis de la branca d'educació, el CESAG també ofereix estudis de la branca del periodisme i la comunicació.

En el quadre 15 es poden veure els graus que s'ofereixen al CESAG així com la quantitat d'alumnes matriculats a cada un d'aquests, distribuïts per sexe.

QUADRE 15. MATRICULATS SEGONS TITULACIONS 2015-16

Matriculats 2015-16	Totals	
	Homes	Dones
Grau en Comunicació Audiovisual	23	16
Grau en Educació Infantil	2	39
Doble grau en Educació Infantil i Educació Primària	1	35
Grau en Educació Primària	13	26
Grau en Periodisme	17	15
Doble grau en Periodisme i grau en Comunicació Audiovisual	19	33
Grau en Publicitat i Relacions Públiques	8	29
Especialista en Direcció de Comunicació i Mitjans Digitals a l'Empresa Turística	1	1
Expert Universitari en Direcció de Centres Escolars Concertats	17	25

S'ha de tenir present que actualment encara conviuen els graus iniciats en el període d'adscripció a la UIB, ja en els darrers anys o en extinció, amb graus de Comillas. A més, el CESAG ofereix dos títols propis de postgrau (vegeu quadre 15, part inferior).

A més dels estudis que es presenten, per al curs 2016-17 s'ha començat el grau en Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport. Així, el total dels alumnes matriculats al CESAG és de 320, dels quals 148 són de nou ingrés (vegeu quadre 16).

QUADRE 16. MATRICULATS PER SEXE 2015-16

	Matriculats 2015-16			Nou ingrés 2015-16		
	Homes	Dones	Totals	Homes	Dones	Totals
Grau	83	193	276	25	79	104
Postgrau propi	18	26	44	18	26	44
Totals	101	219	320	43	105	148

Com es veu, aproximadament un poc més del 35% dels alumnes de graus del CESAG són de nou ingrés. També es pot veure que la distribució dels alumnes per sexe és un poc més de dues dones per cada home. De la distribució dels alumnes per edat en quatre grups d'edat (vegeu quadre 17), com era d'esperar, en el primer i segon grup quasi la totalitat dels alumnes estudien grau, mentre que en els altres grups quasi tot són alumnes de postgrau. Tal vegada, el més destacat és el nombre d'alumnes de grau entre 25 i 45 anys.

QUADRE 17. MATRICULATS PER EDATS

Edat	Grau	Postgrau propi
de 18 a 24 anys	247	
de 25 a 30 anys	20	
de 31 a 45 anys	14	31
de 46 a 65 anys		13

Si s'analitzen les dades sobre el tipus d'accés del seu alumnat, es veu que més del 75% dels alumnes del CESAG accedeixen per batxillerat LOE o LOGSE (vegeu quadre 18), per la qual cosa es pot concloure que el CESAG és una universitat de primera opció d'estudis.

QUADRE 18. MATRICULATS PER TIPUS D'ACCÉS

Tipus d'accés	Total	Percentatge
Batxillerat LOE	171	53,4%
Batxillerat LOGSE	72	22,5%
COU	3	0,9%

continua

Tipus d'accés	Total	Percentatge
No consta	56	17,5%
Tècnic esportiu de grau superior o títol equivalent	1	0,3%
Tècnic superior de formació professional o títol equivalent	17	5,3%

8.2. Universitat Oberta de Catalunya

La Universitat Oberta de Catalunya, si bé és una universitat privada, mantén acords amb diferents administracions per poder realitzar els seus exàmens a les Illes Balears. Un total de 2.203 alumnes de les Illes Balears estan matriculats actualment a la UOC.

La UOC encara ofereix estudis de títols homologats de la LRU; podeu consultar el nombre d'alumnes matriculats de les Illes Balears al quadre 19.

QUADRE 19. MATRICULATS SEGONS TITULACIONS HOMOLOGADES LRU

Titulacions homologades LRU	Homes	Dones
2n cicle en Ciències del Treball	2	4
2n cicle en Ciències Polítiques i de l'Administració	1	1
2n cicle en Comunicació Audiovisual	2	5
2n cicle en Estudis de l'Àsia Oriental		4
2n cicle en Investigació i Tècniques de Mercat	3	1
2n cicle en Publicitat i Relacions Públiques	1	8
2n cicle en Enginyeria Informàtica	6	1
2n cicle en Psicopedagogia	2	26
Administració i Direcció d'Empreses	3	1
E.T. en Informàtica de Gestió	9	1
E.T. en Informàtica de Sistemes	1	
Filologia Catalana	1	1
Llicenciatura en Dret	4	4
Llicenciatura en Humanitats		1
Llicenciatura en Psicologia		2
Total alumnes titulacions homologades LRU	35	60

En qualsevol cas, aquest tipus d'estudis és residual. L'oferta principal de la UOC, com a la resta d'universitats de l'Estat, són els estudis de l'EEES que ofereixen un ampli conjunt d'estudis de grau (vegeu quadre 20). Bàsicament, concentren més del 50% de la seva oferta en quatre títols, els quals també disposen d'una gran demanda a la UIB i UNED: grau d'Administració i Direcció d'Empreses (14,72%), grau de Psicologia (14,58%), grau de Dret (12,44%) i grau d'Enginyeria Informàtica (10,65%). La resta de l'alumnat de grau es reparteix entre altres 16 títols.

QUADRE 20. MATRICULATS SEGONS TITULACIONS DE GRAU

Graus universitaris	Homes	Dones	TOTAL	%
Grau de Gestió i Administració Pública UOC-UB	3	7	10	0,71%
Grau en Administració i Direcció d'Empreses	103	103	206	14,72%
Grau en Ciències Socials	4		4	0,29%
Grau en Comunicació	42	55	97	6,93%
Grau en Criminologia	57	45	102	7,29%
Grau en Dret	102	72	174	12,44%
Grau en Economia	6		6	0,43%
Grau en Educació Social	14	35	49	3,50%
Grau en Enginyeria Informàtica	137	12	149	10,65%
Grau en Història, Geografia i Art (UOC-UdL)	8	8	16	1,14%
Grau en Humanitats	29	26	55	3,93%
Grau en Informació i Documentació	6	8	14	1,00%
Grau en Llengua i literatura catalanes	12	20	32	2,29%
Grau en Màrqueting i Investigació de Mercats	27	21	48	3,43%
Grau en Multimèdia	62	8	70	5,00%
Grau en Psicologia	51	153	204	14,58%
Grau en Relacions Laborals i Ocupació	35	43	78	5,58%
Grau en Tecnologies de Telecomunicació	29	1	30	2,14%
Grau en Traducció, interpretació i llengües aplicades	4	11	15	1,07%
Grau en Turisme	15	25	40	2,86%
Total graus EEES	746	653	1.399	100,00%

Com es pot comprovar amb aquestes dades, els alumnes no acudeixen només a la UOC per cursar graus que no s'imparteixen a la UIB, ja que els títols més demandats a la UOC s'ofereixen a la UIB. Malgrat això, una bona part del seu alumnat prefereix cursar els seus estudis a la UOC. El fet de ser una oferta d'educació a distància, amb la llibertat d'horaris adaptables a les necessitats de compatibilitat amb la feina, fa que sigui atractiva a un perfil determinat d'alumnat.

8.3. Universidad Nacional de Educación a Distancia

La UNED és la universitat pública que, des de 1977, ofereix estudis a distància amb la intenció de garantir la igualtat d'oportunitats a estudiants d'estudis universitaris que no haurien pogut aconseguir el seu accés a la universitat ja sigui per raons de renda, pel seu lloc de residència o per qualsevol altra dificultat. El centre de la UNED a Balears compta amb una seu central a Palma i dues subseus, una a Menorca i una a Eivissa, a causa de les peculiaritats insulars de la nostra comunitat

El centre de la UNED a Balears ofereix 27 graus, el curs d'accés a la universitat, màsters oficials, nombrosos cursos d'educació permanent i d'extensió universitària. Disposava, en el curs 2014-15, de 193 professors i 14.770 estudiants en tota l'oferta educativa universitària de la UNED a les Illes, amb un increment significatiu respecte al curs anterior dels estudiants de grau.

Es pot veure al quadre 21 el nombre d'alumnes en els diferents tipus d'estudis que imparteix per illes.

QUADRE 21. MATRICULATS SEGONS ELS DIFERENTS TIPUS D'ESTUDIS

Estudis	Mallorca	Menorca	Eivissa i Formentera	Total
Graus	3.394	279	447	4.120
Llicenciatures	103	9	23	135
Diplomatures	9	3	2	14
Enginyeries	6		2	8
Accés 25 i 45	499	27	103	629
Ensenyaments propis de postgrau	8.068	821	975	9.864
Total	12.079	1.139	1.552	14.770

Detallant aquesta oferta segons els diferents estudis (graus, llicenciatures, diplomatures, enginyeries i accés 25 i 45), segons les facultats que les imparteixen a les Illes Balears (vegeu quadre 22), es pot comprovar que també hi ha una elevada concurrència amb els mateixos estudis oferits per la UIB, així com una elevada concentració en unes poques titulacions; un 39,66% es concentren en quatre titulacions: Psicologia (16,63%), Dret (10,91%), Administració i Direcció d'Empreses (6,39%) i Estudis anglesos (5,73%).

QUADRE 22. MATRICULATS SEGONS TITULACIONS

Facultat (i curs)	Total	%
Curs d'accés 25 anys	564	12,01%
Curs d'accés 45 anys	65	1,38%
Psicologia	781	16,63%
Dret	512	10,91%
ADE	300	6,39%
Estudis anglesos: llengua, literatura i cultura	269	5,73%
Turisme	228	4,86%
Geografia i Història	223	4,75%
Història de l'Art	222	4,73%
Educació Social	187	3,98%
Treball Social	183	3,90%

Facultat (i curs)	Total	%
Pedagogia	133	2,83%
Antropologia social i cultural	133	2,83%
Ciències jurídiques de les adm. públiques	121	2,58%
Literatura espanyola	112	2,39%
Ciències polítiques i de l'administració	96	2,04%
Ciències ambientals	83	1,77%
Economia	76	1,62%
Filosofia	72	1,53%
Enginyeria informàtica	53	1,13%
Sociologia	50	1,06%
Matemàtiques	40	0,85%
Enginyeria elèctrica	38	0,81%
Enginyeria mecànica	36	0,77%
Físiques	31	0,66%
Enginyeria electrònica industrial i automàtica	28	0,60%
Químiques	27	0,58%
Tecnologies de la informació i comunicació	17	0,36%
Enginyeria en tecnologia industrial	15	0,32%
Total	4.695	100,00%

La UNED i la UOC, com la UIB, ofereixen estudis de diversos tipus, també títols de postgrau oficials i propis, així com diverses titulacions de formació permanent destinades a un col·lectiu cada vegada més nombrós que demana a les universitats la formació necessària de postgrau, siguin professionals o persones majors que volen millorar la seva formació. Aquesta evolució incrementa la presència social de les universitats i millora la resposta a les necessitats formatives de la comunitat.

En qualsevol cas, l'única universitat de les quatre considerades (CSAG, UNED, UOC i UIB) que desenvolupa recerca sistemàticament i manté el conjunt de les instal·lacions universitàries que la recerca implica és la UIB.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Ballester, L. i Nadal, A. (2015). Característiques i tendències de la Universitat de les Illes Balears. *Anuari de l'Educació de les Illes Balears 2015*. Palma: Fundació Guillem Cifre de Colonya / Universitat de les Illes Balears, 208-230.

INE (2015). *Encuesta de Inserción Laboral de Titulados Universitarios 2014*. Madrid: Instituto Nacional de Estadística.

MECD (2016). *Datos y cifras del Sistema Universitario Español. Curso 2015/2016*. Madrid: Ministerio de Educación, Cultura y Deporte.

Pérez, F. (dir.) (2016). *Rankings ISSUE 2015. Indicadores sintéticos de las universidades españolas*. Madrid: Fundación BBVA / IVIE-Instituto Valenciano de Investigaciones Económicas.

UIB (2015). *Memòria del pressupost 2016*. Palma: UIB.